

UDC 339.13.017:005.336.6:334.72(477)
DOI: 10.24025/2306-4420.75(2).2025.338602

JEL Classification Code: F23, M14, L14, O52, G30, P20

Article's History:
Received: 25.03.2025; Revised: 31.03.2025; Accepted: 08.04.2025.

Volodymyr Kaniuka*
Postgraduate Student
Cherkasy State Technological University
18006, 460 Shevchenko Blvd., Cherkasy, Ukraine
<https://orcid.org/0009-0009-1002-9759>

International rankings of Ukraine as a tool for assessing the reputation of Ukrainian business

Abstract. The article examines the role of international rankings in shaping the business environment and business reputation of national economies. Key criteria for selecting reliable rating systems are identified as: relevance, source credibility, publication regularity, data accessibility, and methodological transparency. The methodology of leading international rankings and the impact of country rankings on the formation of the reputation of national business structures are analysed. It is argued that each of the examined rating systems has a unique methodology, assessment criteria and research focus, and their independence and objectivity are crucial for ensuring credibility of the results. The ranking position in the World Bank's Business-Ready index assesses a country's business environment, encompassing regulatory frameworks, government services and operational efficiency, serving as a key indicator for business structures. The position in the World Competitiveness Index by the International Institute for Management Development assesses a country's business environment based on economic performance, government efficiency, business efficiency, and infrastructure, revealing its strengths and weaknesses, and serves as a key tool for governments in prioritising reforms and for businesses in assessing risks and opportunities for investment or partnership. The Heritage Foundation's Index of Economic Freedom ranks a country's business environment based on the rule of law, government size, regulatory efficiency and market openness, which is a key indicator of economic freedom and the potential for business development. High positions of a country in international rankings signal a favorable business climate, reliability for partners, attractiveness for investors and talent, high efficiency, innovation and sustainability of national business structures, which affects the reputation of the country's economy and its business structures and promotes the expansion of international cooperation

Keywords: business environment, European integration, national brand, country image, business reputation, corporate reputation, resilience of business structures, international cooperation, world ranking

*Corresponding author

Володимир Канюка

Аспірант

Черкаський державний технологічний університет

18006, бульв. Шевченка, 460, м. Черкаси, Україна

<https://orcid.org/0009-0009-1002-9759>

Міжнародні рейтинги України як інструмент оцінки репутації українського бізнесу

Анотація. У статті розглянуто роль міжнародних рейтингів у формуванні бізнес-середовища та репутації бізнесу національних економік. Як ключові критерії відбору надійних систем рейтингування визначено: релевантність, авторитетність джерела, регулярність публікації, доступність даних, методологічну прозорість. Проаналізовано методологію провідних міжнародних рейтингів і вплив рейтингів країн на формування репутації національних бізнес-структур. Аргументовано, що кожна з досліджених систем рейтингування має унікальну методологію, критерії оцінки та фокус дослідження, а їхня незалежність та об'єктивність є запорукою довіри до результатів. Рейтингова позиція за індексом Business-Ready Світового банку оцінює бізнес-середовище країни, охоплюючи регуляторні рамки, державні послуги та операційну ефективність, що є ключовим індикатором для бізнес-структур. Позиція в рейтингу World Competitiveness Index Міжнародного інституту управлінського розвитку оцінює бізнес-середовище країни за економічною ефективністю, якістю уряду, діловою ефективністю, інфраструктурою, виявляючи її сильні та слабкі сторони, та є ключовим інструментом для урядів у визначенні пріоритетів реформ, а для бізнесу – в оцінці ризиків і можливостей для інвестицій або партнерства. Рейтингова позиція за Index of Economic Freedom від The Heritage Foundation оцінює бізнес-середовище країни за верховенством права, розміром уряду, ефективністю регулювання та відкритістю ринків, що є ключовим показником стану свободи економіки та потенціалу розвитку бізнес-структур. Високі позиції країни в міжнародних рейтингах сигналізують про сприятливий бізнес-клімат, надійність для партнерів, привабливість для інвесторів і талантів, високу ефективність, інноваційність та стійкість національних бізнес-структур, що впливає на репутацію економіки країни та її бізнес-структур і сприяє розширенню міжнародної співпраці

Ключові слова: бізнес-середовище, євроінтеграція, національний бренд, імідж країни, репутація бізнесу, корпоративна репутація, стійкість бізнес-структур, міжнародна співпраця, світовий рейтинг

Вступ

У сучасному світі позиції країни та українського бізнесу на міжнародній арені набувають все більшого значення. Рейтинги країн і компаній стають важливими індикаторами економічного розвитку, інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності. Однак традиційні методи оцінки часто не враховують специфіку української економіки та виклики, з якими стикається країна. Виникає потреба у комплексному аналізі позицій України та її бізнесу в світових та європейських рейтингах, а також у розробці стратегій для покращення цих позицій.

Заявлена тема дослідження актуалізується такими аспектами: в умовах глобальної економічної інтеграції позиція України та її бізнесу на міжнародній арені стає все більш важливою для економічного розвитку країни; Україна активно рухається шляхом європейської інтеграції, що робить аналіз її позицій у європейському контексті особливо актуальним. Позиції в рейтингах впливають на сприйняття країни у світі загалом та іноземними інвесторами зокрема, що є важливим для розвитку міжнародних економічних відносин, залучення інвестицій та покращення інвестиційного клімату в державі. В умовах глобальної конкуренції розуміння позицій українського бізнесу допомагає визначити

напрями підвищення його конкурентоспроможності. У контексті поточних геополітичних викликів оцінка позицій України в рейтингах є важливою для планування стратегій економічного відновлення та розвитку; аналіз динаміки позицій допомагає виявити сильні/слабкі сторони економіки та бізнес-середовища, що важливо для розробки ефективних реформ. Отже, вибір теми дослідження є актуальним.

Дослідження рейтингових позицій України та українського бізнесу в умовах російської агресії набуває додаткового стратегічного значення. Аналіз міжнародних рейтингів допомагає оцінити економічну стійкість України в умовах війни та її здатність протистояти зовнішнім шокам. Позиції України в рейтингах можуть слугувати доказом її здатності функціонувати навіть в умовах агресії, впливати на рішення країн-партнерів щодо надання фінансової та економічної підтримки, гуманітарної допомоги. Аналіз рейтингів допомагає оцінити, наскільки успішно український бізнес адаптується до нових реалій воєнного часу, а динаміка змін у рейтингах може слугувати одним із індикаторів ефективності антикризових заходів уряду. Незважаючи на ризики, пов'язані з війною, Україна може залишатися привабливою для певних типів інвестицій, що відображатиметься у відповідних рейтингах, аналіз яких може виявити нові економічні можливості та ніші, які відкриваються для України в умовах глобальної перебудови економічних відносин. Війна стимулює розвиток певних галузей, особливо пов'язаних з оборонною промисловістю та ІТ-сектором, що може вплинути на позиції України в інноваційних рейтингах. Позитивні зміни в рейтингах можуть бути використані для посилення дипломатичних позицій України на міжнародній арені. Аналіз рейтингів у воєнний час є передумовою для прогнозування економічних тенденцій у післявоєнний період; розуміння поточних позицій України є критичним для планування ефективної стратегії післявоєнного відновлення економіки та залучення інвестицій. Нарешті, динаміка позиції Росії в тих самих рейтингах може слугувати індикатором ефективності міжнародних санкцій та їх впливу на агресора. Отже, дослідження рейтингових позицій України та українського бізнесу в умовах російської агресії є не просто актуальним, а й критично важливим для розуміння поточного стану економіки, планування її відновлення та розвитку, а також для формування міжнародної економічної політики України.

Огляд літератури

Кількість наукових публікацій, присвячених безпосередньо дослідженню рейтингів України чи українського бізнесу в світових рейтингах, є невеликою. Найбільш відомими українськими авторами таких публікацій у період 2005–2024 рр. є: Б. Данилишин та О. Веклич (2008), в роботі яких «уперше представлено результати моніторингу коливань позиції України серед країн світу в міжнародних рейтингах досягнення економічної, соціальної та екологічної сталості функціонування національних господарств у 2001–2008 рр.»; М. З. Згуровський (2006), який запропонував методику визначення агрегованого індексу сталого розвитку з використанням таких поширених у міжнародній практиці рейтингових оцінок, як індекс глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму, індекс економічної свободи Heritage Foundation, індекс людського розвитку ООН та ін.; А. Єріна (2016, а, б), в роботах якої «розглянуто позиціонування країн у системі міжнародних рейтингів...; ідентифіковано сильні позиції і проблемні зони національного потенціалу в контексті глобальних тенденцій»; Н. Г. Калюжна та В. Г. Лежєпєкова (2020), які вважають, що «узагальнення поширених глобальних аналітичних систем рейтингування економічних процесів» є важливою передумовою розробки «методичного підходу до оцінювання сприятливості бізнес-середовища приймаючої країни»; І. Б. Чичкало-Кондрацька (б.д.), яка в своїй роботі надає комплексний огляд позицій України в міжнародних рейтингах інвестиційної привабливості; Ю. М. Уманців (2022), який аналізує напрями формування національної

конкурентоспроможності із застосуванням рейтингів глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму, конкурентоспроможності Міжнародного інституту управлінського розвитку у Швейцарії та рейтингу ведення бізнесу Світового банку «Doing Business». Певний інтерес становлять публікації таких авторів, як: Н. І. Горбаль *та ін.* (2021), О. О. Скиба (2024), Н. Б. Кузнецова (2022). Окремо слід назвати авторів робіт, в яких представлено спроби застосування міжнародних рейтингів для вимірювання іміджу держави або репутації бізнесу її економіки: І. Габро (2024), В. Ємець (2022), О. І. Заяць *та ін.* (2021). Наукові напрацювання зазначених дослідників створюють підґрунтя для подальших розвідок, а розроблені ними теоретичні концепції, методологічні засади та практичні пропозиції спонукають до поглиблення наукового пошуку в цій сфері.

Слід зазначити, що рейтингові оцінювання частіше використовуються як інструмент дослідження, ніж як самостійний предмет чи об'єкт наукового аналізу. Рідко стає предметом глибокого наукового аналізу і сама методологія складання рейтингів. У багатьох дослідженнях рейтингові оцінки використовуються як додаткові дані для підтвердження гіпотез або ілюстрації тенденцій. Рейтинги часто застосовуються в прикладних дослідженнях, орієнтованих на практичні рекомендації для уряду чи бізнесу.

Метою статті є дослідження впливу міжнародних рейтингів країни на формування репутації бізнесу національної економіки, аналіз позицій України в цих рейтингах та їх впливу на сприйняття країни та її бізнес-середовища на світовому та європейському просторі.

Матеріали та методи

У процесі підготовки статті використано: міжнародні рейтинги та індекси, які стосуються України та її бізнес-середовища (зокрема Global Competitiveness Index, Doing Business, Index of Economic Freedom та ін.); статистичні дані від Державної служби статистики України та міжнародних організацій (United Nations, World Bank Group, World Economic Forum, Heritage Foundation та ін.); звіти та аналітичні матеріали міжнародних організацій щодо бізнес-клімату в Україні; наукові публікації з теми корпоративної репутації та її оцінки. Методологічний інструментарій дослідження включає: системний аналіз – для розгляду взаємозв'язків між міжнародними рейтингами і репутацією країни та її бізнес-середовища; порівняльний аналіз – для зіставлення різних міжнародних рейтингів та їх впливу на репутацію; статистичний аналіз – для обробки кількісних даних з рейтингів та індексів; кореляційний аналіз – для виявлення зв'язків між позиціями України в рейтингах та показниками репутації бізнесу, ділового клімату української економіки.

Результати та обговорення

Визначити загальну кількість існуючих міжнародних рейтингів складно, оскільки вона постійно змінюється. Однак наразі існує кілька десятків широко визнаних міжнародних рейтингів, які охоплюють різні аспекти досягнень країн, а також бізнес-середовища їхніх економік.

При відборі систем рейтингування для визначення позицій України та українського бізнесу на світовому та європейському просторі доцільно керуватися визначеними критеріями (рисунок 1): релевантності, авторитетності джерела, регулярності публікації, охоплення країн, доступності даних, методологічної прозорості та ін.

Застосовуючи зазначені критерії, доцільно відібрати найбільш релевантні та надійні рейтинги для дослідження. Визначимо перелік основних міжнародних рейтингів, які наразі розроблені та пропонуються різноманітними організаціями та установами (міжнародними, неурядовими, аналітичними центрами, фінансовими і консалтинговими компаніями, академічними установами, спеціалізованими рейтинговими агентствами та ін.) і можуть застосовуватись для оцінювання позицій України на світовому та європейському просторі для аналізу умов і середовища розвитку українського бізнесу порівняно з іншими країнами

(таблиця 1). Кожна організація та установа, яка пропонує певний рейтинг, і кожний рейтинг має свою методологію, критерії оцінки та фокус дослідження. Важливо зазначити, що незалежність і об'єктивність організацій та установ є ключовими факторами довіри до їхніх рейтингів.

Рисунок 1. Критерії відбору систем рейтингування для аналізу позицій України та українського бізнесу на світовому та європейському просторі

Джерело: розроблено автором

Таблиця 1. Вплив міжнародних рейтингів країни на формування репутації бізнесу національної економіки

Система рейтингування	Контекстуальний взаємозв'язок між рейтингом країни та оцінками її бізнес-середовища, репутацією бізнес-структур
Рейтинг за індексом Business-Ready, The World Bank	Позиція в рейтингу сигналізує про: сприятливість бізнес-середовища; придатність країни до надійного й ефективного торговельного партнерства, міжнародних зв'язків, укладених угод (зокрема з міжнародними та внутрішніми інвесторами); доцільність залучення національних компаній до участі у глобальних ланцюгах постачання. Рейтинг – один із факторів національного брендингу (висока позиція сприяє створенню позитивного іміджу країни як місця зі сприятливим бізнес-кліматом, а позитивний бізнес-клімат формує кращу репутацію). Сприятливість бізнес-середовища стимулює залучення і розвиток талантів, конкурентоспроможність національного бізнесу
Рейтинг за індексом World Competitiveness Index, International Institute for Management Development	Рейтинг оцінює бізнес-середовище країни: як макроекономічні аспекти (економічна ефективність), так і якість управління (ефективність уряду), безпосередню діяльність компаній (ефективність бізнесу) та інфраструктурну підтримку. Комплексна оцінка бізнес-середовища дозволяє отримати глибоке розуміння умов, в яких функціонують бізнес-структури. Позиція країни в рейтингу вказує на сильні та слабкі сторони її бізнес-середовища та бізнес-структур: високий показник «ефективності бізнесу» свідчить про високу продуктивність, гнучкість та інноваційність національних компаній. Рейтинг використовується урядами для визначення пріоритетів реформ, а компаніями – для оцінки ризиків та можливостей при виборі місця для інвестицій або партнерства. Високий рейтинг країни: позитивний сигнал для інвесторів; основа для підвищення довіри до «національного бренду»; інструмент приваблення талантів; стимул для міжнародних партнерств; важіль відкриття доступу до фінансових ринків

Продовження таблиці 1.

Система рейтингування	Контекстуальний взаємозв'язок між рейтингом країни та оцінками її бізнес-середовища, репутацією бізнес-структур
Рейтинг за індексом Index of Economic Freedom від The Heritage Foundation та The Wall Street Journal	Рейтинг є комплексним вимірником і практичним інструментом, що відображає фундаментальні умови для ведення бізнесу в країні. Розроблений для вимірювання факторів, які впливають на легкість та ефективність функціонування бізнесу в країні. Рейтинг впливає не лише на рішення інвесторів, а й на можливості підприємців та загальну життєздатність бізнес-структур. Вищий рейтинг означає більш сприятливе та динамічне бізнес-середовище, забезпечення умов, в яких підприємці готові ризикувати та інвестувати, оскільки впевнені у захисті своїх прав і можливості отримувати прибуток від своєї діяльності, що сприяє розвитку малого та середнього бізнесу, який є рушійною силою інновацій та створення робочих місць. В економічно вільних країнах бізнес-структури більш ефективні та конкурентоспроможні, ринкові сили (конкуренція, цінові сигнали) працюють краще, а державне втручання мінімальне, що сприяє зростанню продуктивності та інноваційності бізнесу. Висока свобода торгівлі та інвестицій дозволяє національним бізнес-структурам легше інтегруватися у світову економіку, отримувати доступ до нових ринків, технологій та капіталу. Низький рейтинг свідчить про значні системні проблеми, перешкоди для бізнесу (висока корупція, слабкий захист прав власності, неефективна судова система, надмірне державне регулювання, високі податки або обмежений доступ до фінансування): в таких умовах бізнес-структури стикаються з високими операційними витратами, більшими ризиками, меншою передбачуваністю та обмеженими можливостями для зростання, що може призвести до відтоку капіталу, «тінізації» економіки

Джерело: розроблено на основі (World Bank, 2024; B-Ready, 2024; The Global Competitiveness Report, n.d.; The Global Competitiveness Report, 2019; The IMD World Competitiveness Ranking, n.d.; Index of Economic Freedom, n.d.; Economic Freedom of the World, n.d.)

Одним із найвпливовіших інструментів оцінки бізнес-середовища в різних країнах світу можна вважати рейтинг за показником Ease of Doing Business Index (Doing Business – DB) (Doing Business 2004-2020, n.d.). Проєкт ініційований у 2002 р. Світовим банком, команда якого почала роботу над методологією та збором даних. Рейтинг за показником DB активно розроблявся і публікувався в період 2003–2020 рр. Восени 2021 р. Світовий банк припинив публікацію рейтингу через виявлені проблеми з методологією та етикою збору даних.

Між рейтингом країни за індексом DB та оцінками національного бізнес-середовища, національних бізнес-структур, на нашу думку, існує певний контекстуальний взаємозв'язок. Позиція країни в рейтингу DB: впливає на загальне сприйняття бізнес-клімату в країні; відображає ефективність регуляторного середовища, ступінь його бюрократизму та корумпованості; виступає індикатором привабливості інвестицій; відображає якість корпоративного управління; сприяє міжнародному визнанню національних компаній, підвищенню репутації бізнесу. Прагнення покращити позиції в рейтингу стимулювало реформи в сфері регулювання бізнес-середовища та умов функціонування бізнесу.

Динаміку місць України в рейтингу за показником DB у період 2010–2020 рр. проілюстровано на рисунку 2. Впродовж аналізованого періоду найгірша позиція України в рейтингу фіксується в 2012 р. (152-е місце серед 183 країн), а найкраща – в 2020 р. (64-е місце серед 190 країн). Позитивні зміни відбулися за такими позиціями: отримання дозволів на будівництво; підключення до електромереж; реєстрація власності; захист меншоритарних інвесторів; міжнародна торгівля (Doing Business-2020, n.d.).

Наприкінці 2024 р. Світовий банк оприлюднив звіт про результати оцінювання ділового клімату за допомогою нового інструменту (який замінив собою індекс DB) – індексу Business-Ready (B-Ready) (World Bank, 2024). На думку авторів методології нового інструменту, B-Ready є переосмисленою та розширеною версією DB: має ширший фокус, здатен оцінити бізнес-середовище збалансовано, враховуючи не лише легкість ведення бізнесу для окремих фірм, але й ширші переваги для приватного сектору, працівників, споживачів, нових підприємств та навколишнього середовища. Він концентрується на десяти основних аспектах, організованих за життєвим циклом фірми: започаткування бізнесу –

оцінює простоту та ефективність процедур, часу та вартості, пов'язаних із започаткуванням нової фірми; розташування бізнесу – враховує процеси, пов'язані з вибором, придбанням або орендою комерційної нерухомості, а також отриманням необхідних дозволів на будівництво та екологічних дозволів; комунальні послуги – оцінює надійність, вартість та ефективність підключення до електромереж, водопостачання та Інтернету; трудові відносини – аналізує регулювання ринку праці, включаючи наймання, звільнення працівників, а також аспекти безпеки праці та соціального захисту; фінансові послуги – оцінює доступність і вартість фінансування, включаючи кредитування, заставні операції та функціонування кредитних бюро; міжнародна торгівля – вимірює ефективність і вартість процедур, пов'язаних з експортом та імпортом товарів і послуг, а також цифровою торгівлею; оподаткування – аналізує податкову систему, включаючи процедури сплати податків, їхню складність та вплив на бізнес; вирішення спорів – оцінює ефективність і швидкість вирішення комерційних спорів через судову систему або альтернативні механізми; ринкова конкуренція – враховує наявність та ефективність законодавства і політики щодо захисту конкуренції та боротьби з антиконкурентними практиками; неплатоспроможність – оцінює процедури врегулювання неплатоспроможності та банкрутства. Крім цих десяти основних тем, B-Ready також враховує три наскрізні аспекти: цифрову адаптацію – оцінює використання цифрових технологій урядом та бізнесом; екологічну стійкість – враховує регулювання, спрямоване на захист навколишнього середовища; гендерну нерівність – аналізує вплив регуляторних заходів на жінок у бізнесі.

Рисунок 2. Динаміка місць України

в рейтингу за показником Doing Business, 2010–2020 рр.

Джерело: розроблено за даними (Doing Business 2004–2020, n.d.; Проданова, 2011; Проданова *та ін.*, 2019)

Таким чином, Business-Ready має ширше охоплення, ніж DB, включаючи нові аспекти, такі як ринкова конкуренція, комунальні послуги, трудові відносини, а також наскрізні теми цифрової адаптації, екологічної стійкості та гендерної рівності. В рейтингу B-Ready-2024 представлені 50 країн світу (Україна до нього не увійшла).

Між рейтингом країни за індексом B-Ready та оцінками репутації національного бізнес-середовища, національних бізнес-структур також (як і у випадку з індексом DB) існує певний контекстуальний взаємозв'язок. Хоча рейтинг B-Ready безпосередньо не відображає репутацію бізнесу окремих компаній, він оцінює загальне бізнес-середовище країни, включаючи регуляторні рамки, державні послуги та операційну ефективність. Репутація бізнесу формується на основі його власних дій, якості продукції/послуг, корпоративної соціальної відповідальності, етики ведення бізнесу, відносин з клієнтами

та інших факторів. Однак існує опосередкований зв'язок: країна з високим рейтингом B-Ready створює більш сприятливий загальний фон для ведення бізнесу, що може позитивно впливати на сприйняття національних компаній загалом; ефективна та прозора бізнес-система, яку відображає високий рейтинг, може підвищити довіру до всіх учасників цієї системи, включаючи бізнес; високий рейтинг може свідчити про зрілість і розвиненість бізнес-середовища країни, що може позитивно сприйматися міжнародними партнерами та клієнтами. Отже, рейтинг країни за B-Ready є важливим фактором, що впливає на загальну репутацію національного бізнесу, роблячи країну більш привабливою для інвестицій та співпраці. Проте репутація кожної окремої компанії залишається її власною відповідальністю і залежить від її індивідуальних характеристик та діяльності. Високий рейтинг країни створює сприятливі умови, але не гарантує позитивної репутації кожної фірми.

Ще одним важливим інструментом оцінки національних систем бізнесу в різних країнах світу можна вважати рейтинг за інтегральним показником конкурентоспроможності. Для оцінювання рівня конкурентоспроможності впродовж майже трьох десятиліть застосовувалися: Global Competitiveness Index (GCI), розрахунки якого проводилися командою науковців World Economic Forum (WEF) та рейтинги за яким публікувалися у щорічних звітах цієї організації Global Competitiveness Report (у період 2004–2019 рр. – за методикою К. Сала-і-Мартіна та Е. Артаді, що об'єднала більш ранні методики Дж. Сакса та М. Портера і зумовила інтегральне бачення макро- (національних) та мікро- (бізнесових) аспектів конкурентоспроможності та її вимірювання за допомогою інтегрального індексу); World Competitiveness Index (WCI), за розрахунок якого (та пов'язаних із ним рейтингів) відповідають науковці World Competitiveness Center at the International Institute for Management Development (IMD World Competitiveness Center), який готує та публікує щорічний звіт IMD World Competitiveness Yearbook (з деякими змінами у методиці – з 1989 р. по теперішній час).

Методологія GCI версії 2018–2019 рр. вважалася всеосяжним інструментом, що поєднував статистичні дані та експертні оцінки для аналізу широкого спектра факторів, що впливають на продуктивність економіки та довгострокове економічне зростання країн, з особливим акцентом на виклики та можливості, пов'язані з черговою (четвертою) промисловою революцією. Оцінка конкурентоспроможності за GCI складалася зі 103 індикаторів, організованих у 12 стовпів (pillars), які, у свою чергу, були об'єднані в чотири широкі компоненти: сприятливе середовище (інституції, інфраструктура, впровадження ІКТ, макроекономічна стабільність); людський капітал (здоров'я, навички); ринки (товарний ринок, ринок праці, фінансова система, розмір ринку); інноваційна екосистема (динамізм бізнесу, інноваційний потенціал). Методологія поєднувала: статистичні дані, здебільшого від міжнародних організацій; дані, що базувалися на щорічному опитуванні бізнес-лідерів (у 2019 р. було опитано понад 16 900 керівників у 139 економіках світу). Оцінка кожної країни за GCI та його компонентами подавалася як «оцінка прогресу» за шкалою від 0 до 100, де 100 – ідеальний стан, коли певна проблема перестає бути обмеженням для зростання продуктивності. Загальний бал GCI розраховувався як середнє значення балів 12 стовпів. Методологія GCI дозволяла відстежувати прогрес у конкурентоспроможності окремих країн та їх економік (The Global Competitiveness Report, n.d.). WEF призупинив публікацію рейтингів за GCI у 2020 р. Призупинення публікацій було стратегічним рішенням, яке дозволило WEF відреагувати на глобальну кризу (зокрема на результати пандемії COVID-19), переглянути свої аналітичні інструменти (переосмислити та модернізувати розуміння конкурентоспроможності в контексті глобальних трансформацій, зокрема тих, що відбулися під впливом четвертої промислової революції та в умовах постпандемічного відновлення) і підготувати ґрунт для більш релевантного та всеосяжного підходу до вимірювання конкурентоспроможності у майбутньому. Динаміку місця України в

рейтингах конкурентоспроможності за індексом GCI за методикою WEF у період 2004–2019 рр. зображено на рисунку 3.

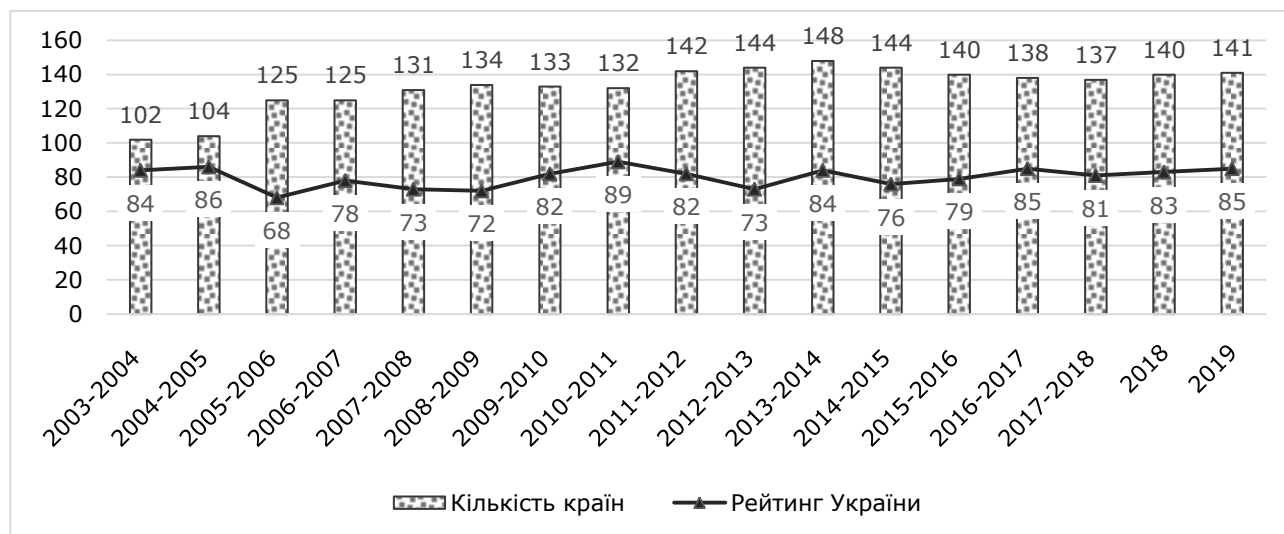

Рисунок 3. Динаміка рейтингу конкурентоспроможності України за показником Global Competitiveness Index, 2004–2019 рр.

Джерело: розроблено за даними (The Global Competitiveness Report, n.d.)

Згідно зі звітом The Global Competitiveness Report 2019 Україна посіла 85-е місце серед 141 країни, оціненої у рейтингу. Загальний бал України становив 57,0 зі 100 можливих: найгірші позиції зафіксовано за такими групами показників, як фінансова система (136-е місце), макроекономічна стабільність (133-є), інституції (104-е), охорона здоров'я (101-е); найкращі позиції Україна продемонструвала за показниками навичок робочої сили (44-е місце), розмірів ринку (47-е), інфраструктури (57-е), ринку товарів (57-е) (The Global Competitiveness Report, 2019).

Починаючи з 2020 р., основним джерелом інформації про конкурентоспроможність національних економік доцільно вважати WCI за методикою IMD World Competitiveness Center (The IMD World Competitiveness Ranking, n.d.). Щорічний звіт IMD World Competitiveness Yearbook містить: IMD World Competitiveness Ranking (основний рейтинг конкурентоспроможності країн), IMD World Digital Competitiveness Ranking (рейтинг цифрової конкурентоспроможності) та IMD World Talent Ranking (рейтинг талантів). Методологія WCI від IMD базується на аналізі 336 критеріїв, які поділяються на чотири основні фактори конкурентоспроможності: економічна ефективність – оцінюються макроекономічні показники країни (внутрішня економіка, міжнародна торгівля, міжнародні інвестиції, зайнятість, ціни); ефективність уряду – оцінюється ефективність державної політики та її вплив на конкурентоспроможність (фінансові державні ресурси, фіскальну політику, інституційні рамки, суспільні рамки, законодавство для бізнесу); ефективність бізнесу – оцінюється, наскільки сприятливим є середовище для ефективного функціонування компаній (продуктивність та ефективність, ринок праці, фінанси, менеджмент, погляди та цінності); інфраструктура – вимірює рівень розвитку основних і технологічних інфраструктурних об'єктів країни (базова, технологічна, наукова інфраструктура, здоров'я та навколишнє середовище, освіта). Контекстуальний взаємозв'язок між рейтингом IMD та бізнес-сектором країни представлено у таблиці 2.

Позиція країни у рейтингу конкурентоспроможності IMD має значний вплив на репутацію її бізнес-сектору та окремих бізнес-структур, подібно до впливу рейтингу Business-Ready від The World Bank, але з акцентом на ті аспекти, які вимірює IMD:

високі показники в категорії «економічна ефективність» (наприклад, стабільне зростання ВВП, позитивне сальдо торгівлі, низька інфляція) свідчать про загальну стабільність і привабливість економіки, що безпосередньо впливає на репутацію її бізнес-сектору; сильна економіка створює сприятливіші умови для роботи бізнес-структур;

ефективний і прозорий уряд, сприятлива податкова політика, надійні правові інститути та мінімальний рівень корупції є критично важливими для формування здорового бізнес-середовища; це знижує ризики для бізнесу, підвищує довіру інвесторів та покращує репутацію національних компаній;

оцінка в категорії «ефективність бізнесу» безпосередньо вимірює ефективність бізнес-структур та бізнес-середовища. Він охоплює такі аспекти, як рівень корпоративного управління, гнучкість ринку праці, доступність фінансових ресурсів, інноваційні можливості компаній. Високі показники тут свідчать про динамічний та адаптивний бізнес-сектор, що є ключовим для формування його позитивної репутації;

розвинена інфраструктура (дороги, порти, телекомунікації, доступ до енергії, якісна освіта та охорона здоров'я) є фундаментом для ефективної діяльності бізнесу. Вона знижує операційні витрати, покращує логістику, сприяє інноваціям і забезпечує доступ до кваліфікованої робочої сили. Надійна інфраструктура підвищує привабливість країни для інвестицій та зміцнює репутацію її бізнесу.

Таким чином, рейтинг IMD не тільки відображає поточний стан конкурентоспроможності країни, але й активно формує сприйняття та репутацію її бізнес-сектору та окремих бізнес-структур у глобальному масштабі. Інформацію про лідерів рейтингів конкурентоспроможності IMD в період 2000–2024 рр. наведено в таблиці 2. На жаль, у щорічних звітах IMD World Competitiveness Yearbook в цей період Україна не представлена.

Таблиця 2. Країни-лідери рейтингів конкурентоспроможності за версією IMD World Competitiveness Center (за основним рейтингом конкурентоспроможності країн, рейтингом цифрової конкурентоспроможності, рейтингом талантів)

Ranking	Year				
	2020	2021	2022	2023	2024
<i>World Competitiveness Ranking</i>					
1	Singapore	Switzerland	Denmark	Denmark	Singapore
2	Denmark	Sweden	Switzerland	Ireland	Switzerland
3	Switzerland	Denmark	Singapore	Switzerland	Denmark
4	Netherlands	Netherlands	Sweden	Singapore	Ireland
5	Hong Kong SAR	Singapore	Hong Kong SAR	Netherlands	Hong Kong SAR
<i>World Digital Competitiveness Ranking</i>					
1	USA	USA	Denmark	USA	Singapore
2	Singapore	Hong Kong SAR	USA	Netherlands	Switzerland
3	Denmark	Sweden	Sweden	Singapore	Denmark
4	Sweden	Denmark	Singapore	Denmark	USA
5	Hong Kong SAR	Singapore	Switzerland	Switzerland	Sweden
<i>World Talent Ranking</i>					
1	Switzerland	Switzerland	Switzerland	Switzerland	Switzerland
2	Denmark	Sweden	Sweden	Luxembourg	Singapore
3	Luxembourg	Luxembourg	Iceland	Iceland	Luxembourg
4	Iceland	Norway	Norway	Belgium	Sweden
5	Sweden	Denmark	Denmark	Netherlands	Denmark

Джерело: розроблено за даними (The IMD World Competitiveness Ranking, n.d.)

Ще один інтегральний індекс, рейтинг за яким певним чином може впливати на оцінку репутації бізнесу національної економіки, – Index of Economic Freedom (IEF), який щорічно з 1995 р. розраховується та публікується американським аналітичним центром The Heritage Foundation у співпраці з The Wall Street Journal. IEF є важливим інструментом для аналізу та порівняння економічних свобод у світовому масштабі, вимірює ступінь економічної свободи

в різних регіонах і країнах світу з 1995 р. з метою демонстрації кореляції між економічною свободою та економічним процвітанням, а також надання інструменту для оцінки економічної політики урядів (Index of Economic Freedom, n.d.).

Методологія IEF ґрунтується на концепції, що економічна свобода є фундаментальним правом кожної людини контролювати свою працю та власність, і що це веде до більшого процвітання суспільства. Індекс оцінює країни за 12 кількісними та якісними факторами, згрупованими у чотири широкі категорії (стовпи): верховенство права – оцінюється ступінь захисту приватної власності, ефективність правової системи у забезпеченні цих прав та ризик експропріації з боку держави, вимірюється ефективність і справедливість судової системи у вирішенні спорів та забезпеченні дотримання контрактів, аналізується рівень корупції, прозорість урядової політики та наявність хабарництва; розмір уряду – оцінюються граничні податкові ставки на особистий і корпоративний дохід, а також загальний рівень оподаткування (прямі та непрямі податки) у відсотках від ВВП, аналізується обсяг державних витрат та їхній тягар на економіку, включаючи споживання держави та трансфертні платежі (нульові державні витрати є еталоном, а надмірні витрати негативно впливають на економічну свободу), вимірюється здатність країни управляти своїми бюджетами, враховуючи зростаючий державний борг і дефіцит; ефективність регулювання – аналізується легкість відкриття, ведення та закриття бізнесу, враховуючи час, вартість та бюрократичні перешкоди, оцінюється гнучкість ринку праці, включаючи мінімальну заробітну плату, закони, що обмежують звільнення, вимоги до вихідної допомоги та інші регуляторні обмеження на наймання та робочий час, вимірюється стабільність цін (інфляція) та ступінь втручання уряду в монетарну політику; відкриті ринки – оцінюється рівень тарифних і нетарифних бар'єрів для міжнародної торгівлі, аналізується свобода потоку інвестиційного капіталу для фізичних осіб та фірм, включаючи обмеження на іноземні інвестиції, вимірюється ступінь державного втручання у фінансовий сектор, включаючи державну власність на фінансові установи, вплив на розподіл кредитів і відкритість до іноземної конкуренції. Кожен із 12 факторів оцінюється за шкалою від 0 до 100 балів, де 100 балів означає найвищий рівень економічної свободи. Ці бали розраховуються на основі комбінації кількісних даних та якісних оцінок, що базуються на даних від міжнародних організацій (таких як Світовий банк, МВФ та ін.). Отримані бали за 12 факторами рівномірно зважуються та усереднюються для отримання загального балу економічної свободи для кожної країни. На основі цього балу країни ранжуються та класифікуються за рівнями економічної свободи (наприклад, «вільні», «переважно вільні», «помірно вільні», «переважно невільні», «репресовані») (Index of Economic Freedom, n.d.). Динаміку оцінок IEF України та світу (в балах) у період 1995–2022 рр. зображено на рисунку 4.

У 2023–2024 рр. The Heritage Foundation тимчасово призупинила повне ранжування України в своїх звітах економічної свободи через війну. Проте показники України за 2023 і 2024 рр. містяться на сайті Інституту Фрейзера: позиція нашої країни в рейтингу економічної свободи у 2024 р. є критично низькою, що відображає руйнівний вплив війни на економічне середовище країни та суттєве зменшення економічних свобод. Відновлення та покращення цих показників буде ключовим завданням для післявоєнної відбудови та євроінтеграції (Economic Freedom of the World, n.d.).

Існує дуже тісний і прямий контекстуальний взаємозв'язок між рейтингом країни за показником IEF та оцінками репутації її бізнес-структур. Досліджуваний індекс за своєю суттю є комплексним показником, який безпосередньо відображає умови, в яких функціонує бізнес. Цей взаємозв'язок проявляється таким чином:

пряме відображення бізнес-умов: свобода бізнесу та свобода праці є окремими компонентами IEF. Ці показники безпосередньо вимірюють легкість створення та ведення бізнесу, а також гнучкість ринку праці. Високі бали в цих категоріях означають менше бюрократії, простіші процедури реєстрації, гнучкіші правила найму та звільнення, що є

вкрай важливим для бізнес-структур. Свобода інвестицій та фінансова свобода також прямо впливають на бізнес. Вони відображають легкість залучення капіталу, доступ до фінансових ринків, відсутність обмежень на іноземні інвестиції, що є життєво важливим для розширення та розвитку бізнесу;

вплив на інвестиційний клімат: високий рейтинг сигналізує інвесторам (як внутрішнім, так і зовнішнім) про стабільне, передбачуване та сприятливе середовище для ведення бізнесу. Це приваблює прямі іноземні інвестиції, що сприяє створенню нових бізнес-структур, розширенню існуючих та розвитку економіки загалом. Низький рейтинг, навпаки, відлякує інвесторів через високі ризики, непередбачуваність політики, корупцію та бюрократичні перешкоди;

верховенство права сприяє зміцненню репутації бізнесу: компоненти «верховенство права», «право власності», «ефективність судової системи» та «добročесність уряду» є фундаментальними для будь-якого бізнес-середовища. Надійний захист прав власності дає бізнесу впевненість у тому, що його активи не будуть експропрійовані або незаконно відібрані. Ефективна та неупереджена судова система забезпечує справедливе вирішення спорів і дотримання контрактів, що є критично важливим для комерційних операцій. Низький рівень корупції та висока доброчесність уряду зменшують «тіньові» витрати для бізнесу, роблять правила гри прозорими та рівними для всіх;

вплив розміру уряду та податкового тягаря: компоненти «розмір уряду», «податковий тягар», «державні витрати» та «фінансове здоров'я» безпосередньо впливають на операційні витрати бізнесу та його прибутковість. Високий податковий тягар може обмежувати можливості бізнесу для реінвестування та розширення. Надмірні державні витрати та великий державний борг можуть призвести до інфляції та нестабільності, що негативно позначається на бізнес-плануванні;

конкурентоспроможність бізнес-структур Країни з вищим рівнем економічної свободи, як правило, мають більш конкурентоспроможні бізнес-структури. Це пов'язано з тим, що вільніші ринки стимулюють інновації, ефективність та адаптацію до змін. Менші регуляторні бар'єри та нижчий податковий тиск дозволяють компаніям ефективніше конкурувати як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках.

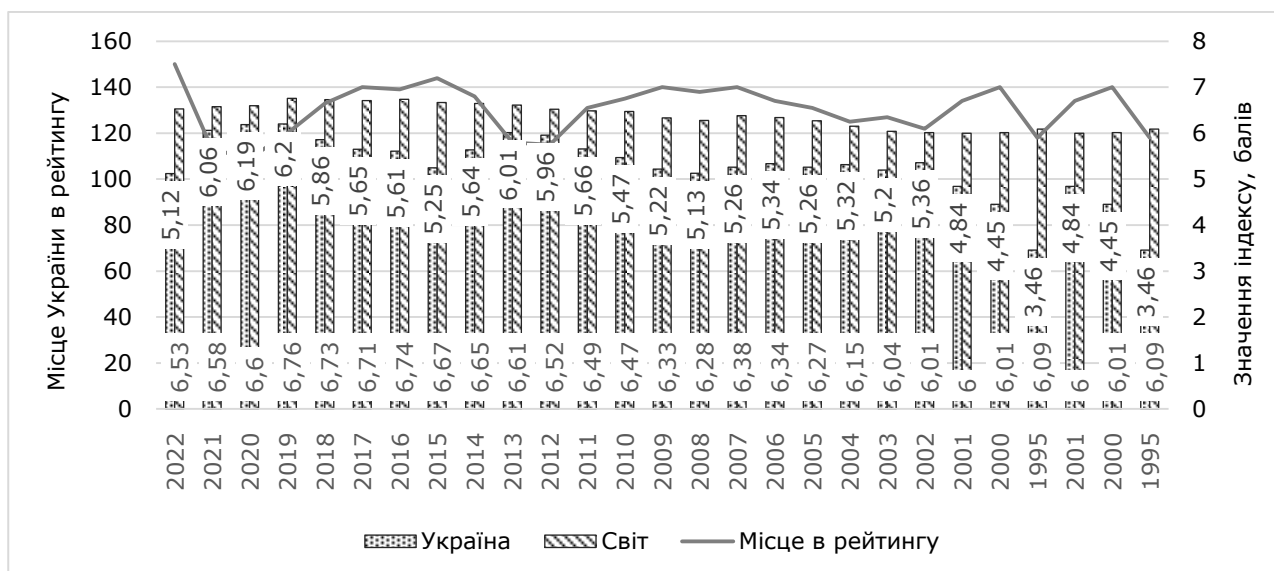

Рисунок 4. Динаміка оцінок економічної свободи для України та світу за показником Index of Economic Freedom, 1995–2022 рр.

Джерело: розроблено за даними (Index of Economic Freedom, n.d.)

Таким чином, рейтинг країни за IEF є не просто показником якості бізнес-середовища, а й потужним фактором, що безпосередньо формує репутацію бізнесу національної економіки. Коли країна має вищий рейтинг, це чітко формує її репутацію як місця зі сприятливим бізнес-кліматом. Це відкриває ширші можливості для створення, зростання та ефективної діяльності бізнес-структур, зміцнюючи довіру до них на міжнародній арені та роблячи їх більш привабливими. І навпаки, низький рейтинг вказує на системні перешкоди та ризики, що істотно підривають репутацію національного бізнесу, обмежуючи підприємницьку діяльність і відлякуючи інвестиції.

Відсутність України у ключових міжнародних рейтингах після 2022 р. є результатом комплексу факторів, що мають як глобальний, так і локальний характер. Зокрема, це стосується двох впливових індексів: DB від Світового банку та GCI від Всесвітнього економічного форуму. Припинення публікації рейтингу DB восени 2021 р. було зумовлене виявленими недоліками в методології та етиці збору даних. Це рішення Світового банку, хоча й не пов'язане безпосередньо з ситуацією в Україні, мало значний вплив на можливість оцінки бізнес-середовища країни. Україна втратила важливий інструмент для порівняльного аналізу та демонстрації своїх реформ у сфері регулювання бізнесу. Відсутність України в першому звіті нового інструменту від Світового банку B-Ready у 2024 р. додатково ускладнює ситуацію, позбавляючи країну можливості отримати актуальну міжнародну оцінку свого бізнес-клімату. Паралельно призупинення публікації рейтингу GCI у 2020 р. Всесвітнім економічним форумом, хоча й було зумовлене переважно глобальними чинниками (пандемія COVID-19 і необхідність адаптації до умов «промислової революції»), створило значний інформаційний пробіл для України в оцінці широкого спектра факторів конкурентоспроможності (макро- та мікроекономічні показники), що впливають на формування репутації бізнес-структур. Відсутність України в рейтингу WCI від IMD (зокрема в період 2000–2024 рр.) також позбавляє Україну можливості отримати комплексну оцінку своєї конкурентної позиції на глобальному ринку, особливо в контексті військового конфлікту та його наслідків для економіки країни. Така ситуація створює суттєві виклики для України в контексті міжнародного позиціонування та залучення інвестицій: відсутність країни у провідних глобальних рейтингах ускладнює процес об'єктивної оцінки її економічного потенціалу та прогресу реформ для міжнародних інвесторів, аналітиків і політиків.

Рейтинг за IEF від The Heritage Foundation демонструє більш гнучкий підхід до оцінки України в умовах війни. Хоча Foundation тимчасово призупинила повне ранжування України у своїх звітах за 2023–2024 рр., не надаючи детального місця в рейтингу, дані по Україні залишаються доступними завдяки співпраці з Інститутом Фрейзера. Цей факт свідчить про збереження певного рівня оцінки економічної свободи України, хоча й з особливим статусом. Такий підхід IEF до оцінки України в умовах війни демонструє можливість адаптації міжнародних рейтингових методологій до екстраординарних обставин. Це частково компенсує інформаційний пробіл, створений відсутністю даних в інших ключових рейтингах, і надає міжнародній спільноті певну базу для аналізу економічної ситуації в Україні. Однак варто зазначити, що особливий статус України в IEF та відсутність повного ранжування все ж обмежують можливості для повноцінного міжнародного порівняння та оцінки прогресу країни у сфері економічної свободи. Ця ситуація підкреслює необхідність розробки нових підходів до міжнародної оцінки економік країн, що перебувають у стані війни або інших екстремальних умовах, забезпечуючи баланс між визнанням особливих обставин і необхідністю надання актуальної та порівнянної інформації для міжнародної спільноти.

Висновки

За результатами дослідження впливу міжнародних рейтингів країни на формування репутації бізнесу національної економіки визначено, що:

рейтингова позиція за індексом Business-Ready від Світового банку оцінює бізнес-середовище країни, охоплюючи регуляторні рамки, державні послуги та операційну ефективність, що є ключовим індикатором для бізнес-структур;

позиція в рейтингу World Competitiveness Index від Центру світової конкурентоспроможності Міжнародного інституту управлінського розвитку оцінює бізнес-середовище країни за економічною ефективністю, якістю уряду, діловою ефективністю, інфраструктурою, виявляючи її сильні та слабкі сторони, та є ключовим інструментом для урядів у визначенні пріоритетів реформ, а для бізнесу – в оцінці ризиків та можливостей для інвестицій або партнерства;

рейтингова позиція за Index of Economic Freedom від The Heritage Foundation у співпраці з The Wall Street Journal оцінює бізнес-середовище країни за верховенством права, розміром уряду, ефективністю регулювання та відкритістю ринків, що є ключовим показником стану свободи економіки та потенціалу розвитку бізнес-структур.

Високі позиції країни в міжнародних рейтингах сигналізують про сприятливий бізнес-клімат, надійність для партнерів, привабливість для інвесторів і талантів, високу ефективність, інноваційність та стійкість національних бізнес-структур, що впливає на репутацію економіки країни та її бізнес-структур і сприяє розширенню міжнародної співпраці.

За результатами аналізу позицій України в міжнародних рейтингах з'ясовано, що станом на початок 2025 р. вони представлені фрагментарно, що зумовлено комплексом глобальних та локальних факторів і створює значні виклики для міжнародного позиціонування країни. Припинення публікації рейтингу DB Світовим банком (з 2021 р.) та GCI Всесвітнім економічним форумом (з 2020 р.) позбавило Україну важливих інструментів оцінки бізнес-середовища. Відсутність України в новому інструменті Світового банку B-Ready та рейтингу WCI від IMD додатково ускладнює отримання актуальної міжнародної оцінки економічного потенціалу країни. Ця ситуація створює інформаційний пробіл, що ускладнює процес об'єктивної оцінки економічного прогресу України для міжнародних інвесторів, аналітиків та політиків. Рейтинг IEF від The Heritage Foundation демонструє більш гнучкий підхід, зберігаючи певний рівень оцінки економічної свободи України, хоча і з особливим статусом. Підхід IEF частково компенсує інформаційний пробіл, але обмежені можливості повного ранжування все ж ускладнюють міжнародне порівняння.

Ситуація, в якій перебуває Україна, підкреслює необхідність розробки нових підходів до міжнародної оцінки економік країн в екстремальних умовах, балансує між визнанням особливих обставин і потребою в актуальній, порівнянній інформації. Існуючі системи рейтингування, хоч і є цінними інструментами, можуть не повною мірою відображати унікальні виклики та досягнення економік, що функціонують в умовах конфліктів чи значних трансформацій. Тому, з метою адекватного визначення та відображення міжнародних позицій України, уряду держави та відповідним державним інституціям важливо не лише прагнути до покращення показників у традиційних рейтингах, а й активно взаємодіяти з міжнародними інституціями для адаптації методологій, що дозволить більш об'єктивно оцінювати стійкість і потенціал розвитку національної економіки та її бізнес-структур в умовах, що постійно змінюються.

Подяки

Немає.

Конфлікт інтересів

Немає.

Список використаних джерел

- Габро, І. (2024). Міжнародні рейтинги та індекси у формуванні іміджу держави. *Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI, VIII*, 141–149.
- Гаврікова, А. (2024). Ретроспективний огляд конкурентоздатності України. *Grail of Science*, 41, 20–28.
- Горбаль, Н. І., Когут, У. І., & Моторнюк, У. І. (2021). Дослідження конкурентоспроможності ЄС та його країн-членів. *Management and entrepreneurship in Ukraine: The stages of formation and problems of development*, 3(1), 193–203.
- Данилишин, Б., & Веклич, О. (2008). Україна в міжнародних рейтингах стійкого розвитку. *Економіка України*, 7, 13–23.
- Ємець, В. (2022). Міжнародні індекси у формуванні іміджу держави. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*, 44, 179–185.
- Єріна, А. М. (2016а). Міжнародні рейтинги: статистичні аспекти обчислення та застосування. Ч. 1. Індекси економічної свободи та глобальної конкурентоспроможності. *Статистика України*, 3, 56–64.
- Єріна, А. М. (2016б). Міжнародні рейтинги: статистичні аспекти обчислення та застосування. Ч. 2. Індекси інноваційного та людського розвитку. *Статистика України*, 4, 66–75.
- Заяць, О. І., Рошко, С. М., & Івашкович, В. В. (2021). Імідж України в глобальному економічному просторі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*, 39, 63–67.
- Згуровський, М. З. (2006). Україна в глобальних вимірах сталого розвитку. *Дзеркало тижня*, 19(598), 14.
- Калюжна, Н. Г., & Лежєп'юкова, В. Г. (2020). Рейтингові системи оцінювання бізнес-середовища приймаючої країни. *Бізнес Інформ*, 5, 70–78.
- Кузнецова, Н. Б. (2022). Конкурентоспроможність талантів України у світових рейтингах. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*, 1, 45–53.
- Проданова, Л. В. (2011). *Економічне зростання й економічний розвиток: забезпечення сталості економічної системи: монографія*. Донецьк: Східний видавничий дім.
- Проданова, Л. В., & Котляревський, О. В. (2019). *Мотиваційний механізм розвитку підприємницької діяльності в економіці України: монографія*. Черкаси: Видавець Пономаренко Р.В.
- Скиба, О. О. (2024). Оцінка інноваційного потенціалу України в контексті світових рейтингів. *Економічний простір*, 190, 448–354.
- Уманців, Ю. М. (2022). Національна конкурентоспроможність у глобальному макроекономічному вимірі. Т. Astramovich-Leik, Ya. Turchyn (Eds.), *The formation and peculiarities of the implementation of the European Union's Eastern policy: scientific monograph* (pp. 258–273). Riga: Baltija Publishing.
- Чичкало-Кондрацька, І. Б. (б.д.). Україна у міжнародних рейтингах інвестиційної привабливості. Взято 20 грудня 2024 з <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/6337/1/117-119.pdf>
- B-Ready 2024 замість Doing Business*. (б.д.). Взято 01 лютого 2025 з <https://www.libertyinstitute.org/articles/b-ready-2024-zamist-doing-business>
- Doing Business 2004-2020*. (n.d.). World Bank Group. Retrieved December 20, 2024 from <https://archive.doingbusiness.org/en/doingbusiness>
- Doing Business-2020. Завдяки чому Україна піднялася в рейтингу на 64 сходинку*. (б.д.). Взято 01 лютого 2025 з <https://epravda.com.ua/publications/2019/10/24/652929/>
- Economic Freedom of the World*. (n.d.). Retrieved March 15, 2025 from <https://www.fraserinstitute.org/categories/economic-freedom-world>
- Index of Economic Freedom*. (n.d.). Retrieved March 15, 2025 from <https://www.heritage.org/index/>
- The Global Competitiveness Report*. (2019). Retrieved March 15, 2025 from https://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf
- The Global Competitiveness Report*. (n.d.). Retrieved March 15, 2025 from <https://www.weforum.org/search/?query=The+Global+Competitiveness+Report>
- The IMD World Competitiveness Ranking*. (n.d.). Retrieved March 15, 2025 from <https://worldcompetitiveness.imd.org/rankings/Digital%20BC>
- World Bank. (2024). *Business Ready 2024*. Washington, DC: World Bank. doi: 10.1596/978-1-4648-2021-2. License: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO. Retrieved February 01, 2025 from <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/08942fab-9080-4f37-b7be-ef61c9f9aed9/content>

References

- B-Ready 2024 instead Doing Business.* (n.d.). Retrieved February 01, 2025 from <https://www.libertyinstitute.org/articles/b-ready-2024-zamist-doing-business>
- Chychkalo-Kondratska, I. B. (n.d.). Ukraine in international investment attractiveness ratings. Retrieved December 20, 2024 from <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/6337/1/117-119.pdf>
- Danylyshyn, B., & Veklych, O. (2008). Ukraine in international sustainable development rankings. *Ekonomika Ukrainy*, 7, 13–23.
- Doing Business 2004-2020.* (n.d.). World Bank Group. Retrieved December 20, 2024 from <https://archive.doingbusiness.org/en/doingbusiness>
- Doing Business-2020. Thanks to what, Ukraine rose in the ranking to 64th place.* (n.d.). Retrieved February 01, 2025 from <https://epravda.com.ua/publications/2019/10/24/652929/>
- Economic Freedom of the World.* (n.d.). Retrieved March 15, 2025 from <https://www.fraserinstitute.org/categories/economic-freedom-world>
- Habro, I. (2024). International rankings and indices in the formation of the state image. *Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI, VIII*, 141–149.
- Havrikova, A. (2024). Retrospective review of Ukraine's competitiveness. *Grail of Science*, 41, 20–28.
- Horbal, N. I., Kohut, U. I., & Motorniuk, U. I. (2021). Research on the competitiveness of the EU and its member states. *Management and entrepreneurship in Ukraine: The stages of formation and problems of development*, 3(1), 193–203.
- Index of Economic Freedom.* (n.d.). Retrieved March 15, 2025 from <https://www.heritage.org/index/>
- Kaliuzhna, N. H., & Lezhepiokova, V. H. (2020). Rating systems for assessing the business environment of the host country. *Biznes Inform*, 5, 70–78.
- Kuznetsova, N. B. (2022). Competitiveness of Ukrainian talents in world rankings. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, 1, 45–53.
- Prodanova, L. V. (2011). *Economic growth and economic development: Ensuring the sustainability of economic system: monograph.* Donetsk Skhidnyi vydavnychiy dim.
- Prodanova, L. V., & Kotlyarevskiy, O. V. (2019). *Motivational mechanism for the development of entrepreneurial activity in the economy of Ukraine: monograph.* Cherkasy: Publisher Ponomarenko R.V.
- Skyba, O. O. (2024). Assessment of Ukraine's innovation potential in the context of world rankings. *Ekonomichnyi prostir*, 190, 448–354.
- The Global Competitiveness Report.* (2019). Retrieved March 15, 2025 from https://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf
- The Global Competitiveness Report.* (n.d.). Retrieved March 15, 2025 from <https://www.weforum.org/search/?query=The+Global+Competitiveness+Report>
- The IMD World Competitiveness Ranking.* (n.d.). Retrieved March 15, 2025 from <https://worldcompetitiveness.imd.org/rankings/Digital%D0%BC>
- Umantsiv, Yu. M. (2022). National competitiveness in the global macroeconomic dimension. T. Astramovich-Leik, Ya. Turchyn (Eds.), *The formation and peculiarities of the implementation of the European Union's Eastern policy: scientific monograph* (pp. 258–273). Riga: Baltija Publishing.
- World Bank. (2024). *Business Ready 2024.* Washington, DC: World Bank. doi: 10.1596/978-1-4648-2021-2. License: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO. Retrieved February 01, 2025 from <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/08942fab-9080-4f37-b7be-ef61c9f9aed9/content>
- Yemets, V. (2022). International indices in the formation of the state image. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya filos.-politoh. studii*, 44, 179–185.
- Yerina, A. M. (2016a). International rankings: Statistical aspects of calculation and application. Part 1. Indices of economic freedom and global competitiveness. *Statystyka Ukrainy*, 3, 56–64.
- Yerina, A. M. (2016b). International rankings: Statistical aspects of calculation and application. Part 2. Indices of innovation and human development. *Statystyka Ukrainy*, 4, 66–75.
- Zaiats, O. I., Roshko, S. M., & Ivashkovych, V. V. (2021). The Image of Ukraine in the global economic space. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, 39, 63–67.
- Zgurovskiy, M. Z. (2006). Ukraine in the global dimensions of sustainable development. *Dzerkalo tyzhnia*, 19(598), 14.